

Un claustre completament fals

El segon informe que encarrega la Generalitat per determinar si la galeria de Palamós és romànica no deixa marge per continuar especulant

Ni una sola pedra. Ni, per descomptat, cap dels seus 44 capitells. Res, absolutament res del claustre del Mas del Vent de Palamós és del període medieval. Arquitectura historicista pura i dura. Així de rotund és l'informe que ha elaborat, per encàrrec de la Generalitat, Eduard Carbonell, catedràtic d'història de l'art de la Universitat de Girona i exdirector del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC). L'estudi, un totxo de 800 pàgines, es va donar a conèixer ahir en el marc d'unes jornades, que s'acaben avui, al Palau Moja de Barcelona.

La història d'una gran mentida. Aquesta vindria a ser la tesi de Carbonell, que ahir va insistir que els resultats de la seva investigació, per a la qual ha mobilitzat mig centenar d'especialistes catalans, espanyols i de més lluny, són "irrefutables, sense vacil·lacions". La prova més evident és, sens dubte, la de la pedra. S'ha examinat i analitzat "tot el conjunt", per tal d'anar més enllà de les hipòtesis que s'assenyalaven en el primer dictamen que va manar fer el Departament de Cultura, l'estiu del 2012. Aleshores, els experts no van descartar que hi pogués haver algun element romànic al claustre. En tot cas, deien que calia aprofundir-hi.

"I això és el que he fet jo: anar fins al fons. El claustre és homogeni i uniforme, de cap de les maneres té parts diferenciades, una de genuïna i una altra de recreada", va subratllar Carbonell. Segons la seva recerca, la galeria que es va instal·lar a la finca del Mas del Vent a finals dels anys cinquanta va ser construïda "d'un sol cop" a principis del segle XX al famós solar de Ciudad Lineal, a Madrid, conegut per fotografies. Va ser una operació amb obscurs interessos en una època en què es va difondre arreu del món l'art hispànic i, de seguida, es va despertar una autèntica fal·lera per comerciar-lo i espoliar-lo. Als Estats Units, és clar.

Carbonell està convençut que el claustre va ser construït, sota la tutela de l'antiquari Ignacio Martínez, per ser venut en el mercat de les antiguitats i el col·leccionisme nord-americà. Si no hi va acabar anant a parar, entén ell, és perquè al cap de poc a Espanya es van començar a aprovar les primeres lleis de protecció del patrimoni artístic. Però la idea inicial era satisfer aquesta demanda amb una construcció que fingia ser romànica, però que –i això també en delata la falsedat– "és una barreja d'estils, cronologies i influències". En definitiva, un poti-poti poc versemblant. Una còpia i, a més, mal feta, ve a dir l'exdirector del MNAC.

Això sí, la pedra procedeix d'una pedrera de Villamayor, la mateixa amb què es van fer molts edificis històrics de Salamanca, i és per això que d'entrada no va ser cap bajaranada identificar el claustre de Palamós amb el claustre de la catedral vella de la ciutat castellana. És el que reivindica el professor de la Universitat de Girona Gerardo Boto, el descobridor, fa pocs anys, d'aquest estrany claustre en una propietat privada de l'Empordà, coneguda per als seus veïns, però que poca gent havia visitat mai.

Boto no és pas l'únic estudiós que defensa que el monument és d'època, amb arguments que, a parer de Carbonell, no són consistents. En la pedra, persevera, hi ha les claus per desmuntar les seves suposicions. "La pedra està tallada i treballada seguint procediments i utilitzant estris comuns a finals del segle XIX i al segle XX. No a la manera de l'època romànica. No hi ha marques de picapedrer, ni morters antics ni pàtines", emfasitza en

les seves conclusions.

Però, si a Madrid hi havia pedreres, per què es va fer portar de Villamayor? Carbonell creu que aquest enigma el resol la figura de l'arquitecte Ricardo García Guereta, el responsable, als anys vint del segle passat, de la restauració de la catedral de Salamanca. Casualitats de la vida, García Guereta era de Ciudad Lineal, i veí d'Ignacio Martínez. Podria molt ben ser, doncs, el constructor del claustre de Palamós, però no s'ha trobat cap document que ho acrediti. Va morir el 1936.

Carbonell és conscient que el seu informe no convencerà tothom. Per això va demanar al Departament de Cultura que organitzés un seminari, ahir i avui. "Sé que no hi haurà consens", admet. Ho ben demostra que, en les jornades del Palau Moja, no hi participen els especialistes que defensen l'autenticitat del claustre. Entre els quals, l'absència més significativa és la de Boto. "El vaig convidar, però em va dir que tenia un altre compromís", va assegurar Carbonell.

Per la Generalitat, en canvi, aquest sí que és l'informe definitiu, tal com ho va anunciar ahir el director general de Patrimoni Cultural, Joan Pluma. No hi haurà un tercer informe. El de Carbonell serà el fonamental per decidir com es despatxa finalment l'expedient de protecció del claustre del Mas del Vent, amb el qual es pretenia declarar-lo bé cultural d'interès nacional. I, doncs, amb unes conclusions tan contundents, s'exclourà de cap catàleg protector? "És massa aviat per dir-ho", va indicar Pluma.

Publicat a:

-El Punt Avui. Comarques Gironines 20-11-2014 Pàgina 36

-El Punt Avui. Nacional 20-11-2014 Pàgina 34

Font del document:

http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/797111-un-claustre-completament-fals.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=mecultura&utm_source=rss&utm_medium=mecultura&utm_campaign=rss